

УДК 371.147

DOI <https://doi.org/10.32782/1992-5786.2024.94.23>

І. Ф. Шумілова

доктор педагогічних наук, доцент,
професор кафедри управління та освітніх технологій
Національного університету біоресурсів і природокористування України

С. Цуй

аспірант кафедри педагогіки
Національного університету біоресурсів і природокористування України

СУЧАСНИЙ СТАН ДОСЛІДЖЕННЯ ПРОЄКТУВАЛЬНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ СТУДЕНТІВ АГРАРНИХ ЗАКЛАДІВ ОСВІТИ

Статтю присвячено сучасному стану дослідження проєктувальної компетентності студентів аграрних закладів освіти у процесі фахової підготовки. Для вирішення зазначеного завдання проведено аналіз педагогічної та навчально-методичної літератури з проблеми дослідження, порівняння, систематизація та узагальнення інформації щодо формування проєктувальної компетентності студентів аграрних закладів освіти; конкретизовано поняття проєктувальної компетентності студентів аграрних закладів освіти; визначено фактори, що спричинюють дослідження процесу формування проєктувальної компетентності студентів в процесі фахової підготовки в аграрних закладах освіти; з'ясовано, що діапазон проєктувальної діяльності студентів ґрунтується на педагогічних, соціально-психологічних, управлінських засадах; представлено огляд і аналіз ситуації щодо якості передвищої фахової аграрної освіти.

Узагальнено, що передача знань та освіти сучасній українській молоді має базуватися на відродженні українських аграрних освітніх традицій, сільських територій з позитивним приростом населення, ліквідації безробіття та масової міграції до міст, створенні покоління молодих людей, які, у свою чергу, готові до подальшого освітнього виховання нащадків. Визначено і охарактеризовано багатогранну функціональність фахівця аграрного виробництва. Враховано, що одним із елементів компетентності фахівця аграрного профілю є здатність до систематичного проєктування технологічних процесів із чітко визначених проблем аграрного виробництва.

У процесі дослідження використано такі методи: теоретичні (вивчення та аналіз педагогічної, навчально-методичної літератури, наукових статей в економічній, соціальній сферах з проблеми дослідження; порівняльний аналіз; систематизація та узагальнення існуючих методів щодо проєктувальної компетентності); емпіричні (педагогічне спостереження, вивчення, систематизація та узагальнення педагогічного досвіду).

Ключові слова: проєктувальна компетентність, проєктувальна діяльність, аграрні заклади освіти, фахова підготовка студентів, аграрне професійно-технічне навчання.

Сучасний стан, проблеми та перспективи професійної підготовки кадрів в аграрному секторі визначаються потребами національного виробництва та запитами європейської освітньої спільноти. Завданням аграрного професійно-технічного навчання є забезпечення якості підготовки фахівців відповідно до вимог сучасного ринку праці. Водночас інтеграція аграрної науки, освіти та аграрної економіки є важливим фактором забезпечення професійної компетентності випускників аграрного фахового закладу освіти.

У сучасному світі важко переоцінити роль аграрної освіти. Це пов'язано з необхідністю розвитку аграрного сектору України та відновлення інфраструктури села. З іншого боку, однією з найважливіших проблем розвитку сільських територій є неспроможність вирішити проблему кадрового забезпечення сіл. Розвиток людських ресурсів сільського господарства потребує спільних зусиль

представників державних органів влади, органів місцевого самоврядування та закладів освіти. Адже, національна освіта є потужним ресурсом, але недостатньо використовуваний у сільському господарстві.

Система аграрної освіти в Україні змінилася кілька років тому. Міністерство аграрної політики України передало всі бюджетні видатки на утримання закладів освіти Міністерству освіти і науки України. Але формування компетентності студентів відповідно до вимог сучасної аграрної галузі є однією з причин, чому зміст професійної передвищої аграрної освіти є досить дискусійною проблемою.

Щоб з'ясувати, які здобутки та проблеми мають заклади аграрної освіти, Центр транскордонного співробітництва в 2018 році провів дослідження. В опитуванні взяли участь понад 350 осіб із 15 регіонів України. Близько 40% опитаних виставили

посередні оцінки якості освітніх програм у закладах освіти аграрного спрямування. Крім того, третина респондентів (39,6%) виставили посередні оцінки якості освітніх програм. Загальний відсоток респондентів, які оцінили якість освітніх програм як «погану» і «дуже погану», дорівнює 30,7%. При цьому опитані респонденти вважають найгострішими проблемами випускників відсутність практичних навичок, що дорівнює 62,2% опитуваних респондентів та відсутність ініціативи – 32,4% [9].

Отже, формування проєктувальної компетентності набуває особливої актуальності у процесі підготовки майбутніх фахівців аграрного профілю, що зумовлено низкою чинників. Так, розвиток сучасної аграрної освіти у світі пов'язаний з переходом до високоякісної освіти та підготовкою майбутнього фахівця до нових умов сучасного виробництва. Україна взяла курс на цифровізацію. Зростає попит не лише на програмістів, а й на веб-дизайнерів, веб-аналітиків, веб-інженерів, розробників ресурсів із використанням можливостей штучного інтелекту в аграрній сфері.

Через повномасштабне вторгнення Росії Україна втратила четверту частину своїх орних земель у південних та східних областях. Після звільнення окупованих територій обов'язково постане питання відродження сільського господарства. А екологічні лиха, спричинені війною, вимагатимуть рекультивації земельних, лісових та водних ресурсів.

Зміна клімату у бік глобального потепління зробить актуальними технології вирощування нових культур. Тому агрономи, агротехніки, гідротехніки, іригатори, ґрунтознавці, тваринники, рослинники, екологи, техніки лісового господарства будуть дуже затребувані.

Функціональність фахівця аграрного виробництва багатогранна, а саме: раціональне використання посівних територій; вибір найбільш ефективних сортів рослин, враховуючи кліматичні та інші умови; ретельна перевірка стану насіння, контроль підготовки до посіву; огляд поля на предмет наявності хвороб і шкідників; планування боротьби зі шкідниками, безпечним для рослин і ґрунту способом; вибір добрива і способу його внесення, визначення дозування; контроль якості продуктів, їх первинної обробки; контроль польових робіт та їх коригування. Одним із елементів компетентності фахівця аграрного профілю є здатність до систематичного проєктування технологічних процесів із чітко визначених проблем аграрного виробництва. Доцільно враховувати і те, що в умовах сучасного аграрного виробництва змінюються поняття і сутність технологічного процесу.

Відтак, враховуючи сучасні особливості й специфіку аграрного виробництва, до складу технологічного процесу входять транспортні, складські,

контрольні операції, операції прибирання відходів, планове обслуговування робочих позицій, а також операції, що управляють всім виробничим комплексом (планування, організація, мотивація, контроль). Це вимагає сьогодні від майбутніх фахівців аграрного виробництва знань і вмінь використання методів проєктування технологічних процесів, пов'язаних з інформаційними та цифровими технологіями, робототехнікою, що забезпечують можливості оперативно вирішувати будь-які виробничо-технологічні операції.

Проєктувальна компетентність – це інтегративне особистісно-професійне утворення, що включає цінності наукового світогляду в аграрній сфері, знання, вміння, навички використання відповідних методів і здатність до діяльності. Крім цього, проєктувальна компетентність фахівця-аграрія включає також формування управлінських умінь, адже в процесі роботи слід постійно контролювати і регулювати виконання завдань іншими людьми; складати план на рік, отже, розвивати навик планування та вміння проєктувати всі етапи цієї діяльності від посіву до збору врожаю.

Отже, аналіз ситуації щодо якості передвищої фахової аграрної освіти попереджає про відсутність у студентів необхідних практичних навичок, що вочевидь пов'язано з недостатнім використанням методу проєктів у процесі навчання. При цьому формування проєктувальної компетентності це – складний психолого-педагогічний процес, вивчення досвіду якого буде актуальним на теренах освітнього простору України. Формування проєктувальних умінь і навичок, та, загалом проєктувальна діяльність відіграє провідну роль всього процесу фахової підготовки, адже, може виступати сучасним засобом підвищення якості освіти, встановлення міжпредметних зв'язків різного рівня, а відтак, створює інноваційне підґрунтя модернізації освітнього процесу в аграрних закладах фахової передвищої освіти. А також, розвиток особистісних якостей і вмінь виконувати роботу в установленні терміни, налагоджувати зв'язки з підлеглими, колегами, клієнтами, економити фізичні й емоційні сили.

Р. Скларов влучно зазначає, що сьогодні в Україні фактично існують три базисних економічних освітніх системи: американська, європейська, радянська. Американський тип освіти є характерним для недержавних аграрних закладів освіти, європейський притаманний лише державним, а радянський тип зустрічається як в державним, так і в недержавних освітніх установах. Крім того, відмітна риса вище перелічених освітніх систем – сутність освіти: американський тип характеризується баченням освіти як освітнього бізнесу, європейський тип відноситься до суспільного сектору [16].

Але українська вітчизняна професійна школа має коріння у так званій «радянській професор-

ській школі». Американський тип насамперед орієнтований на ринок праці, європейський орієнтується на ринок новітніх технологій в області виробництва та переробки агропродукції, в той час як радянський тип освіти зберігає фокусування на ідеології в суспільстві, просто трансформуючись до змін середовища. Слід визнати, однак, що кожний тип фахової аграрної освіти має свої специфічні переваги: американський тип має досить високу рентабельність системи освіти, європейський характеризується якісним показником програми підготовки спеціалістів, а радянський тип характеризується наявністю високого рівня теоретичної підготовки, націленістю на формування широкого світогляду і глибоке мислення, створення філософської бази компетенцій випускника [3].

Р. Складаров згадує й недоліки кожного типу аграрної освіти: аграрні заклади фахової освіти, які належать до американського типу, мають ризик втратити наукову незалежність у виборі напряму дослідження; європейському типу властива низька рентабельність, іноді навіть й збитковість даної системи освіти; для радянського типу характерним є ризик відходу, відсторонення від ландшафту і динаміки реальних соціально-економічних проблем. Фактично, ці паттерни відображаються і в фаховій передвищій освіті, що особливо помітно в процесі ретроспективного аналізу проєктувальної компетентності студентів [16].

Ще в 2016 році тодішній заступник міністра аграрної політики та продовольства України Олена Ковальова, звертаючись до учасників наради в Національному університеті біоресурсів і природокористування України, зазначила: «маємо зробити все, аби аграрний сектор розвивався і не здавав своїх позицій. Важливо сформуванати модель, в якій би знайшли своє місце всі форми господарювання, – від самозайнятих господарств до великих агрохолдингів. Усі вони мають використовувати інновації та грін-технології. І велика роль в цьому належить освітянам і науковцям в спільній співпраці з бізнесом» [4]. З цим важко не погодитись. Дійсно, співпраця освіти з бізнесом є найбільш прогресивним методом практичного навчання студентів, що використовується у світовій фаховій освіті, і це є особливо важливим саме для передвищої фахової освіти, з її переважно практичним спрямуванням. Але для того щоб співробітництво освіти і бізнесу було не декларативним, а дійсно продуктивним, ефективним, закладам освіти необхідно впроваджувати та вдосконалювати відповідні методи навчання, зокрема проєктного навчання.

Нажаль, педагоги аграрних закладів фахової передвищої освіти переважно не мають належного досвіду у використанні проєктних технологій навчання, або набуття цього досвіду відбува-

ється занадто повільно, й пов'язане з подоланням чисельних труднощів методичного й організаційного характеру. Це можна деяким чином пояснити, прослідкувавши розвиток філософії та методології аграрної освіти України у ретроспективі.

Так, О. Заболотна досліджувала кадрові проблеми сільського господарства, пов'язані зі зміцненням матеріально-технічної бази українського села в 1960-х роках. На підставі аналізу радянської історіографії цього питання, дослідниця стверджує, що багато її представників «з'ясовують ці питання крізь призму комуністичної ідеології, залишаючи без уваги сюжети вдосконалення професійно-кваліфікаційної структури кадрів». Вона пише, що іноді недооцінюється роль спеціалістів аграрної галузі у зміцненні матеріально-технічної бази села, влада не приділяє належної уваги створенню для них належних умов праці, не повною мірою використовуються їхній досвід і знання [7].

О. Нікілев у своїх наукових розвідках еволюції кадрової політики в аграрній сфері простежив, виявив її етапи, показав як специфіку кожного з них, так і загальні риси. Дослідник, по суті, вперше у вітчизняній літературі, розглядає складну можливість адаптації діяльності вищих і середніх сільськогосподарських навчальних закладів до потреб села. Він описує в деталях всю складність процесу еволюції поглядів вищого партійно-державного керівництва країни стосовно їх важливості саме для матеріальної сфери галузі, аналізує якісні і кількісні пертурбації у функціонуванні вищих навчальних закладів та передвищої фахової освіти, що супроводжували цей процес. Авторський аналіз показує, що ідея партійно-державного керівництва готувати працівників аграрного виробництва із числа самих селян була імплементована саме через систему класичної підготовки [13].

О. Сергійчук у своєму дисертаційному дослідженні розглядає розвиток вищої школи України за умов лібералізації суспільного життя в період 1953-1964 рр. [15]. В цьому дослідженні автором проаналізовано становище та діяльність вищої школи української республіки під час хрущовської «відлиги», розкрито паттерни партійно-державної політики стосовно діяльності закладів вищої освіти, розглянуто вплив, який надала лібералізація суспільного життя на вищу школу України. О. Сергійчук пише, що реформування освіти, яке було започатковане хрущовським керівництвом під гаслом «посилення зв'язків освіти з виробництвом» носило очевидно суперечливий характер [15].

Дослідниці Т. Куцаєва, С. Домбровська прийшли до висновків про те, що в результаті оптимізації, яка здійснювалась союзним керівництвом у галузі вищої сільськогосподарської школи з метою наблизити її до потреб аграрної галузі

в період «відлиги», заклади освіти української республіки у значному ступені втратили свою первинну профільність, їх формування як повнопрофільних закладів освіти для забезпечення всього спектру потреб сільського господарства республіки в сільськогосподарських професіях, не завершилося [5; 11]. Після здобуття Україною незалежності в 1990-х роках значну частину проблем системи аграрної освіти становили економічна незбалансованість країни, постійні політичні кризи та нездатність влади приймати своєчасні та ефективні управлінські рішення [2].

Все це відобразилось у сучасних проблемах підготовки студентів в аграрних закладах фахової передвищої освіти, зокрема й у формуванні проєктувальної компетентності випускників. Як слушно зазначає Т. Бабенко, аналіз науково-методичної літератури свідчить, що сьогодні проєктна діяльність користується увагою з боку як науковців, так й і педагогів-практиків [1]. Але на думку деяких викладачів, проєктом є будь-яка самостійна робота студентів. Певну плутанину в цьому питанні вносять також ЗМІ – вони називають проєктами нові шоу-програми, спеціальні заходи, благодійні акції тощо.

Вітчизняні науковці також не дають однозначного тлумачення, та описують поняття «проєкт» по-різному. Часто він розглядається як суто творча діяльність, як задум або план, або як метод навчання, який можна використовувати в позааудиторній роботі [10].

Нажаль, навіть у найновіших публікаціях українських вчених відсутнє правильне розуміння сутності проєктного методу та проєктувальної компетентності. Так, Т. Личова у статті, опублікованій в 2023 році, описує проведене опитування щодо оцінювання майбутніми бакалаврами з агроінженерії власних здібностей у професійній підготовці. За результатом опитування було виявлено, що 67% здобувачів освіти вважають себе компетентними та теоретично підготовленими для вирішення простих професійних задач (проблем); 25% здобувачів освіти вважають себе творчо розвиненими та готовими до інноваційної професійної діяльності; 8% низько оцінили свій рівень професійної підготовки щодо подальшої професійної діяльності в галузі агропромислового виробництва. З аналізу відповідей на поставлені питання під час опитування встановлено, що під час професійної підготовки майбутніх бакалаврів з агроінженерії викладачі поряд із традиційними методами та формами навчання застосовують інновації для забезпечення у майбутніх фахівців необхідних фахових компетентностей. Найпоширеніші з них: метод проєктів (82%), інтерактивні технології (76%), технологія майстер-класів (63%). Недостатньо викладачами використовуються: проблемне навчання (16%), контекстне навчання (14%), кейс-ме-

тод (8%). За підсумками опитування та обробки даних, найбільш використовувані методи в навчанні є метод проєктів, інтерактивні технології та технології майстер-класу [12]. В той же час, Т. Личова зазначає, що метод проєктів будується на дипломному та курсовому проєктуванні. При виконанні дипломного та курсового проєкту для кожного студента розробляється індивідуальне практико-орієнтоване завдання, а в процесі роботи над проєктом студент самостійно збирає та аналізує інформацію, здійснює розрахунки, виконує креслення в програмному забезпеченні Компас та AutoCAD, що надає йому можливість закріпити отримані теоретичні та практичні знання та навички. Тобто, декларується застосування методу проєктів, а студенти при цьому високо оцінюють свої знання, хоча насправді метод проєктів не реалізується. Методика виконання дипломного та курсового проєкту не відповідає сучасному розумінню методу проєктів як у світовій педагогічній, так і в інженерній науці, та майже не сприяє формуванню проєктувальної компетентності випускників [12].

Українська аграрна освіта та наукові дослідження за останні роки дещо вдосконалилися, проте цей процес відбувається досить повільно, і тому аграрна освіта та наука все ще далекі від західних стандартів. Наприклад, зазначається, що головним завданням аграрного закладу освіти є забезпечити студентів достатнім об'ємом наукової інформації, та навчити майбутніх фахівців самостійно працювати зі спеціальною та науковою літературою, слідкувати за розвитком інноваційних технологій в аграрній галузі, постійно поповнювати свої знання новими прогресивними формами підготовки фахівців аграрного профілю в нових умовах праці. Безсумнівно, все перелічене є необхідними і важливими компонентами компетентності студентів аграрних закладів освіти. Однак, проєктувальна компетентність тут відсутня.

Водночас «Концепція реформування і розвитку аграрної освіти та науки» наголошує на важливості створення цілісної вертикальної інтегрованої системи підготовки людського капіталу для аграрного сектору – вона має забезпечити аграрну галузь пулом висококваліфікованих робітничих кадрів та фахівців з вищою освітою, оптимізації чисельності науково-педагогічних працівників закладів вищої аграрної освіти. Отже, наявною є об'єктивна необхідність у підвищенні якості фахової освіти студентів-аграріїв в ландшафті пріоритетних напрямів модернізації сучасної професійної освіти, пошуку шляхів, методів і інструментів підготовки функціонально грамотних, професійно-компетентних, мобільних і конкурентоспроможних фахівців, що вміють швидко адаптуватися до динамічних змін у суспільстві, здатні до постійного підвищення

свого професійного рівня, а також вміють моделювати процеси та результати своєї професійної діяльності.

За час існування України як самостійної, незалежної держави аграрна економіка завжди була стратегічним напрямком державної політики. На національному рівні існує визнання того, що сільськогосподарське виробництво – це не просто система державних і приватних сільськогосподарських підприємств, але також науково обґрунтована, забезпечена методично система аграрної (сільськогосподарської) освіти, яка має своєю функцією забезпечення підготовки спеціалістів вищої і середньої кваліфікації та кваліфікованих робітників для робочих місць у сільськогосподарському виробництві, а також наукових і педагогічних кадрів для роботи у закладах освіти, науково-дослідних інститутах, на дослідних станціях [8]. Сільськогосподарська освіта сьогодні описується як «аграрна освіта». Відповідно до цього нового визначення, заклади освіти, що здійснювали сільськогосподарську підготовку студентів, отримували відповідно статус аграрних закладів вищої освіти I-II, III-IV рівнів акредитації, професійно-технічних навчальних закладів аграрного профілю (закладів фахової передвищої освіти), а також аграрних ліцеїв.

На сьогодні має місце негативна тенденція до зниження популярності аграрної освіти. Сільська молодь все частіше обирає фахову передвищу та вищу освіту з таких спеціальностей що не мають відношення до села та сільського господарства. Через відсутність мотивації – інфраструктурної, фінансової, побутової, культурної – молодь не бажає повертатись на сільські території та відновлювати рідне село. Між тим, для розвитку сільських територій аграрна освіта є критично важливою, але саме вона нині є найбільш недооцінена міністерствами та освітніми установами [14].

Для того щоб відновити попит на аграрну освіту серед сільських жителів, необхідно сформулювати низку стимулюючих заходів щодо заохочення сільської молоді до вибору аграрної спеціальності, що в свою чергу сприятиме популяризації аграрної освіти. Привернення уваги молоді до проблем відновлення та розвитку сільської місцевості має бути мотивовано саме вирішенням проблем зайнятості, відновлення інфраструктури та розвитку сільської місцевості. Для цього потрібно привернути увагу сільгоспвиробників та сільських керівників, які потребують кваліфікованих спеціалістів у складі своїх людських ресурсів. Ключовим фактором вирішення цієї проблеми є співпраця між освітянами-науковцями і виробниками в сільськогосподарській індустрії. Підприємству потрібно забезпечити можливість обрати спеціаліста ще під час його навчання у фаховому закладі освіти, залучивши його проходити практику в себе,

а студент вже у період навчання буде мати змогу визначити для себе пріоритетний напрям професійної діяльності і розвитку, що в першу чергу буде для нього вкрай корисним на тому підприємстві, де він планує працювати. Отже, як справедливо зазначає О. Дудзяк, щоб привернути увагу молоді до аграрної освіти потрібно надати майбутнім студентам свого роду гарантії, які зможуть їх запевнити в успішному майбутньому [6]. Таким чином, відновлення популяризації аграрної освіти має стати першочерговим завданням у вирішенні проблем відновлення та розвитку сільської місцевості України із залученням зарубіжного досвіду та новітніх освітніх тенденцій на сформованій основі.

Список використаної літератури:

1. Бабенко Т. П. Формування дослідницьких умінь і навичок студентів медичного коледжу у процесі проектної діяльності. [Дисертація на здобуття наукового ступеня кандидата педагогічних наук]. 2016. Кривий Ріг. 274 с.
2. Близнюк Р. Вища аграрна освіта України в другій половині ХХ століття в сучасній українській історіографії. *Науковий часопис НПУ імені М. П. Драгоманова. Серія 6: Історичні науки*. 2013. Вип. 10. С. 167-177. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nchnpu_6_2013_10_20.
3. Василенко О. І. Управління конкурентоспроможністю аграрних закладів вищої освіти на ринку освітніх послуг. [Дисертація на здобуття наукового ступеня доктора філософії за спеціальністю 073 – Менеджмент (07 – Управління та адміністрування)]. 2023. Біла Церква. 292 с.
4. Відкритий мікрофон: проблеми аграрної освіти очима керівництва галузевих міністерств і керівників вишів. Національний університет біоресурсів і природокористування України. 1 грудня 2016 р. URL: <https://nubip.edu.ua/node/27391>
5. Домбровська С. М. Розвиток вищої школи в Харкові у період тимчасової лібералізації тоталітарної системи (друга половина 50-х – перша половина 60-х років ХХ ст.). [автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. іст. наук: 07.00.01 «Історія України»]. Харків. 15 с.
6. Дудзяк О. А. Вплив аграрної освіти на відновлення та розвиток сільських територій. *Агросвіт*. 2019. Вип. 4, С. 10-14.
7. Заболотна О. Проблема кадрового забезпечення сільського господарства у зв'язку зі зміцненням матеріально-технічної бази села (60-ті рр. ХХ століття). *Український Селянин*. 2006. Вип. 10. С. 366-368.
8. Ігнатенко В. Механізми державної підтримки розвитку аграрного сектору України. [Дисертація на здобуття наукового ступеня кандидата наук з державного управління]. Житомир. 2023. 238 с.

9. Ковальчук К. Експерти критично оцінили якість аграрної освіти в Україні (результати дослідження). *АгроЦентр*. 2018, 10 жовтня. URL: <https://news.agro-center.com.ua/eco-farming/fermeri-kritichno-ocinili-jakist-agrarnoi-osviti-v-ukraini-rezultati-doslidzhennja.html>
10. Кулалаєва Н. Проєктні технології професійної підготовки майбутніх кваліфікованих робітників аграрної, будівельної та автотранспортної галузей. *Професійна Освіта*. 2019. № 4. С. 23-26.
11. Куцаєва Т. О. Розвиток вищої освіти в УРСР (1965 – 1985 рр.). [автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. іст. наук: 07.00.01 «Історія України»]. Київ. 23 с.
12. Личова Т. Форми і методи формування фахової компетентності майбутніх бакалаврів з агроінженерії у професійній підготовці. *Journal of Innovations and Sustainability*. 2023. Vol. 7. No 2. P. 1-21.
13. Нікілев О. Ф. Оптимізація діяльності вищої сільськогосподарської школи України середини 50-х – середини 60-х рр. ХХ ст. (На прикладі Дніпропетровського аграрного університету). *Придніпров'я: Історико-Краєзнавчі Дослідження*. 2004. Вип. 1. С. 175-184.
14. Ніколаєнко С. М., Ніколаєнко М. С. (2021). Аграрна освіта в контексті реформування вищої школи України: сучасні виклики та тенденції в аграрному секторі. *Вісник Національної академії педагогічних наук України*. 2021. Вип. 3, № 2. С. 1-12.
15. Сергійчук О. М. Вища школа України в умовах лібералізації суспільного життя. 1953 – 1964 рр. [автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. іст. наук: 07.00.01 «Історія України»]. Київ, 2002. 19 с.
16. Скларов Р. В. Сучасний стан розвитку аграрної освіти в Україні. *Вісник Таврійського державного агротехнологічного університету імені Петра Мотормого*. 2020. С. 86-89.

Shumilova I., Cui X. The current state of research on the design competence of students of agricultural educational institutions

The article is devoted to the current state of research on the design competence of students of agricultural educational institutions in the process of professional training. To solve this problem, the article analyzes the pedagogical and educational literature on the research problem, compares, systematizes and summarizes information on the formation of design competence of students of agricultural educational institutions; specifies the concept of design competence of students of agricultural educational institutions; identifies the factors that lead to the study of the process of forming students' design competence in the process of professional training in agricultural educational institutions; it is found that the range of students' design activities is based on pedagogical, socio-psychological, and managerial principles; an overview and analysis of the situation regarding the quality of higher professional agricultural education is presented.

It is summarized that the transfer of knowledge and education to modern Ukrainian youth should be based on the revival of Ukrainian agrarian educational traditions, rural areas with positive population growth, the elimination of unemployment and mass migration to cities, and the creation of a generation of young people who, in turn, are ready for further educational upbringing of their descendants. The article defines and characterizes the multifaceted functionality of an agricultural specialist. It is taken into account that one of the elements of the competence of an agricultural specialist is the ability to systematically design technological processes for clearly defined problems of agricultural production.

The following methods were used in the research: theoretical (study and analysis of pedagogical, educational and methodological literature, scientific articles in the economic and social spheres on the research problem; comparative analysis; systematization and generalization of existing methods on design competence); empirical (pedagogical observation, study, systematization and generalization of pedagogical experience).

Key words: *design competence, design activity, agricultural educational institutions, professional training of students, agricultural vocational training.*